

2,280. — 3) f. ई ein menschliches Weib P. 4,1,113. MBh. 3,2475. Çāk. 25. KATHās. 30, 4. 42, 25. MĀK. P. 128, 8. — 4) n. a) Menschenweise, —art; —stand, Menschheit: यस्य द्यावि न विचरति मानुषा dessen Tage nicht vergehen nach Menschenweise RV. 1,51,1. मानुषादिव्यमुपैमि TBa. 1,2,4,15. इदं मानुषं सर्वेषां भूतानां मधु ÇAT. Br. 14,5,5,13. AIR. Br. 3,38. कर्मणा लभते यस्माद्देवत्वं मानुषादपि । पुनश्चैव द्युतः स्वर्गान्मानुष्यमनु- वर्तते ॥ Suçā. 2,400,2. menschliches Thun, — Handeln TAITT. UP. 1,9. देवे च मानुषे (= पौरुषे) चैव संपुक्तं लोककारणम् MBh. 5,2826. देवं हि मानुषोपेतं भृशं सिध्यति 7471. R. 2,23,19. — b) N. pr. eines Ortes Verz. d. Oxf. H. 339, a, 36. — Vgl. ऋ०, ऋति० (auch MBh. 5,7346), धूर्तमानु- षा, निर्मानुष, राज्ञ०, वि०, सप्त०.

मानुषक (von मानुष) adj. menschlich: तपोमूलमिदं सर्वं देवमानुषकं सु- खम् MBh. 11,234.

मानुषता (wie eben) f. das Menschsein, Menschenstand: ०तां गम् Mensch werden MBh. 15,558. R. 1,14,41.

मानुषत्व (wie eben) n. dass.: तौ सखयौ पुरा ह्यास्तां मानुषत्वे MBh. 13, 411. KATHās. 43,341. das Mannsein, Mannheit MĀK. P. 123, 28.

मानुषप्रधन (मा० + प्र०) adj. für die Menschen kämpfend: die Marut RV. 1,32,9.

मानुषराक्षस (मा० + रा०) m. ein Unhold in Menschengestalt, ein wahrer Teufel Spr. 576. ०राक्षसी f. KATHās. 63,35.

मानुषलौकिक (von मा० + लोक) adj. der Welt der Menschen d. i. den Menschen eigen, menschlich: ऋद्दोरात्रे MBh. 12,8492. — Vgl. जीव- लौकिक.

मानुषिबुद्ध (मा० = मानुष + बुद्ध) m. ein menschlicher Buddha (Ge- gens. ध्यानबुद्ध) BURN. Intr. 116. KÖPPEN 2, 26.

मानुषीभू (मानुष + 1. भू) Mensch werden: ०भूत् KATHās. 36,125.37,157.

मानुष्य (von मनुष्य) 1) n. das Menschsein, Menschenstand, Men- schennatur: सर्वं पुरुषकारेण मानुष्याद्देवतां गताः MBh. 13,308. 6676. 15, 459. HARIV. 3979. 7255. Suçā. 2,400,3. Spr. 217. मानुष्ये कदलीस्तम्भिः- सारे 4712. 4713. KATHās. 27,71. BHĀG. P. 4,23,28. VP. bei Muir, ST. 1, 189. MĀK. P. 35,23. 37,63. LA. (II) 87,14. — 2) adj. menschlich ŚĀM- KHJAK. 53. MBh. 1,5936. N. (BOPP) 19,28 (MBh. 3,2798). R. 1,34,15. ऋ० MBh. 14,266. Nur an der ersten Stelle wird die Form des Wortes durch das Metrum gestützt, an allen übrigen hat die v. l. die für das adj. gang- bare Form मानुष.

मानुष्यक (wie eben) P. 4,2,39. Vārtt. zu P. 6,4,151. 1) adj. mensch- lich: काम ÇAT. Br. 14,7,4,32. कर्मन् MBh. 5,2789. 4509. स्नेह 17,104. यत्न HARIV. 3218. भाव R. GORR. 1,35,14. Verz. d. Oxf. H. 324, a, 5. — 2) n. das Menschsein, Menschenstand, Menschennatur TATTVAs. 43. eine Menge von Menschen P. 4,2,39, Sch. AK. 3,3,42. H. 1416.

मानोन्नक (von मनोन्न) n. Schönheit P. 5,1,133.

मानोन्नति (1. मान + उ०) f. hohes Ansehen, grosse Ehren Spr. 935.

मानोन्माद् (1. मान + उ०) m. an Wahnsinn grenzender Hochmuth Spr. 323.

मानोन्मानिका (von 2. मान + उन्मान) f. gaṇa शाकपार्थिवादि in Siddh. K. zu P. 2,1,69.

मान्त्वय्य m. patron. von मत्तु gaṇa गर्गादि zu P. 4,1,105. Dazu f. मा- v. Theil.

तद्यायनी gaṇa लोकितादि zu P. 4,1,13.

मान्त्र (von मन्त्र) adj. den vedischen Sprüchen eigen: स्वर Çāk. zu Bṛh. Ār. Up. S. 120.

मान्त्रवर्णिक (von मन्त्रवर्ण) adj. in dem Wortlaut der Veda-Lieder enthalten BĪDAR. 1,1,15.

मान्त्रिक (von मन्त्र) m. Hersager eines Spruchs oder eines Zauber- spruchs WILSON, Sel. Works 1,252. RĪĀ-TAR. 1,234. 4,593. 5,102. Verz. d. Oxf. H. 258, b, 35. VER. in LA. (II) 13,21, wo मन्त्रिक fehlerhaft ist.

मान्त्रितं m. pl. die Nachkommen des Māntrijā gaṇa कावादि zu P. 4,2,111.

मान्त्रित्य m. patron. von मन्त्रित gaṇa गर्गादि zu P. 4,1,105.

मान्त्र्य, मान्त्र्यति = मन्त्र्य = 1. मन्त्र्य VOP. in Dhātup. 3,9.

मान्त्र्यैषणि m. patron. von मन्त्र्यैषणा, zu schliessen aus den Scholien zu P. 2,4,66.

मान्त्र्यर्ष (von मन्त्र्य) n. Schwäche: बोद्धुबुद्धि० des Verstandes Schol. zu KĀVYĀD. 3,149.

मान्त्र्यार्त्तं m. ein best. Thier, nach MAHĪDH. eine Mausart VS. 24,33. — Vgl. मन्त्र्यावल.

मान्त्र्यै adj. von मन्त्र्य gaṇa संकाशादि zu P. 4,2,80.

1. मान्द्र (von einem auf 1. मन्द्र zurückgehenden मन्द्र) adj. erfreuend, Bez. des Wassers in einigen Formeln VS. 10,4. TS. 2,4,7,2. 3,3, 3,1. 4,1. KĀTH. 30,6.

2. मान्द्र (von मन्द्र) 1) adj. zur oberen Absis einer Planetenbahn in Beziehung stehend ŚūBRĀS. 2,39. 43—45. 56. 3,20. — 2) n. oxyt. = मा- न्द्र्य gaṇa पृथ्वादि zu P. 5,1,122.

मान्द्रार m. ein best. Baum, = मन्द्रार LALIT. ed. Calc. 6,14. 318,16. — Vgl. मन्द्रारव.

मान्द्रारव m. dass. BURN. Intr. 533. — Vgl. मन्द्रारव.

मान्द्रार्यै (von मन्द्रार) gaṇa प्रगद्यादि zu P. 4,2,80 (proparox.). इयं गी- र्मान्द्रार्यस्य मान्द्रार्यस्य कारोः RV. 1,163,15. Vermuthlich N. pr. eines Man- nes, anders ŚĀL. und MAHĪDH. zu VS. 34,46.

मान्द्र्यै (von मन्द्र) n. gaṇa पुरोकितादि zu P. 5,1,128. 1) Langsam- keit, Trägheit (Gegens. शैघ्र्य) BHĀG. P. 5,21,3. 22,7. गोः ŚĀL. D. 14,15. प्रवचने Spr. 647. — 2) Schwäche: वायोः PAÑĪAR. 1,7,4. der Sinne VE- DĀNTAS. (Allah.) No. 144. BĀLAB. 3. बुद्धि० des Verstandes Siddh. K. zu P. 2,2,41. DAÇAK. 63,13 (०माद्य gedr.). Vgl. ऋग्नि०. — 3) Krankheit H. 462. HALĀJ. 2,445. चकार सः । मान्द्र्यमल्पतराकारकृशीकृततनुर्मृषा ॥ er stellte sich krank KATHās. 24,135. 63,16. ०व्याज 24,167. 32,154. 63, 102. 71,95.

मान्द्र्यै adj. von मन्द्र gaṇa क्त्वादि zu P. 4,4,62.

मान्धातर m. N. pr. eines alten Fürsten, eines Sohnes des Juva- nâçva, TAİK. 2,8,3. H. 700. Verfasser von RV. 10,134. ĀÇV. ÇR. 12,12. MBh. 2,319. 3,10423. fgg. मामयं धास्यतीत्येवं भाषिते चैव वञ्चिणा । मा- न्धातेति च नामास्य चक्रुः सेन्द्रा दिवाकसः 10453. 7,2272. fgg. 12,974. 2397. fgg. 4474. fgg. 13,860. 3668. HARIV. 710. fgg. 1716. R. 1,70,25. 2, 110,13 (119,13 GORR.). Spr. 2186. VP. 363. BHĀG. P. 9,6,34. 7,1. RĪĀ- TAR. 4,640. 5,122. 8,3432. Verz. d. Oxf. H. 13, a, 25. 31. 76. b, 12. मा- न्धातृसूत्र BURN. Intr. 74. 89. Lot. de la b. l. 833. fg. SCHIEFFER, Lebensb.